

Грицюк Н. О.,
аспірант кафедри економіки і підприємництва
та інноваційної діяльності,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки.
Науковий керівник – Ліпич Л.Г.,
д.е.н., професор, зав. каф. економіки і підприємництва
та інноваційної діяльності

ВИБІР СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Податкова система — сукупність податків і зборів, механізмів і способів їх розрахунку та сплати, а також суб'єктів податкової роботи, які забезпечують адміністрування і надходження податків і зборів до бюджету та інших державних цільових фондів [1]

Чинним Податковим кодексом України передбачено декілька видів оподаткування, обліку та звітності, а саме:

1. Загальна система оподаткування – цей вид оподаткування можуть використовувати будь-які суб'єкти господарювання

2. Спеціальні податкові режими, серед яких виділяють:

2.1. Спрощена система оподаткування – можуть використовувати фізичні та юридичні особи, які відповідають вимогам ст. 291 ПКУ.

2.2. Фіксований сільськогосподарський податок - можуть бути сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий рік дорівнює або перевищує 75 відсотків

Розглянемо чинники, що впливають на розмір податкових зобов'язань.

Загальна система оподаткування найкраще враховує результати економічної діяльності суб'єкта господарювання. Так, підприємства, що не мають високих прибутків у звітному періоді сплачують невисокі податки, а у випадку отримання збитків, взагалі не сплачують основних видів податку, на відміну від суб'єктів господарювання, що знаходяться на спрощеній системі оподаткування.

Податок на прибуток сплачується у відсотках від прибутку, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду, на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду, з урахуванням певних правил. Отже, на величину податку будуть впливати доходи і витрати звітного періоду.

Особливістю розрахунку валового доходу є те, що платних податку загальної системи оподаткування виключає суму податку на додану вартість, що передбачено ст. 136 ПКУ. Проте суб'єкт господарювання, який не є платником ПДВ не зменшує свого валового доходу на величину ПДВ. Залежно від виду операцій, що здійснюється платником ПДВ, цей вид податку може і не нараховуватися, та в деяких випадках має від'ємний результат.

Отже, чинниками, які впливають на вибір загальної системи оподаткування, обліку та звітності є: 1.Різниця між валовими доходами та валовими витратами (чим вищий рівень витрат, тим меншою буде величина податку на прибуток). 2. Величина доходів та витрат що не включаються до складу валових. 3. Величина витрат, що підлягають амортизації та особливості її нарахування (можливість використання прискореної амортизації). 4. Особливості нарахування ПДВ. 5. Виникнення та величина податкового кредиту з оплати ПДВ.

Також, загальна система оподаткування, обліку та звітності складніша в адмініструванні і потребує більших витрат на оплату праці. Фіксований сільськогосподарський податок сплачується сільськогосподарськими

товаровиробниками, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий рік дорівнює або перевищує 75 відсотків, з врахуванням деяких обмежень, передбачених ПКУ.

Запровадження фіксованого сільськогосподарського податку передбачає суттєве спрощення механізму нарахування та сплати податків, адже фіксований сільськогосподарський податок сплачується в рахунок 4 податків і зборів.

Фіксований сільськогосподарський податок дозволяє дещо покращити фінансовий стан аграрних підприємств та збільшити податкові надходження до Державного бюджету. До позитивних наслідків запровадження фіксованого сільськогосподарського податку можна віднести:

- а) стабільність бази та ставок оподаткування;
- б) стимулювання ефективного використання сільськогосподарських угідь;
- в) заохочення до накопичення капіталу та інвестування;
- г) відсутність мотивації до приховування результатів господарювання, а отже, і зменшення кількості боржників;
- д) спрощення податкового обліку, звітності та прозорість стягування податків [4].

Отже, використання фіксованого сільськогосподарського податку є доцільним, оскільки він є інструментом стимулювання сільськогосподарського виробництва, який зменшує податковий тиск на сільгосптоваровиробників і на його основі забезпечує стимулювання раціонального використання землі, нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції [4].

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності - особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених статтею 297 ПКУ, на сплату єдиного податку. Юридична особа чи фізична особа - підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам встановленим ПКУ та реєструється платником єдиного податку.

ПКУ поділяє суб'єктів господарювання на 6 групи. Проаналізуємо основні відмінності та особливості цих груп платників єдиного податку.

Одночасно із сплатою єдиного податку, фізичні особи можуть сплачувати єдиний соціальний внесок у розмірі мінімального страхового платежу.

Отже, Податковий Кодекс України передбачає дві системи оподаткування: загальну систему та спеціальні податкові режими, серед яких виділяють спрощена система оподаткування та фіксований сільськогосподарський податок. Суб'єкт підприємницької діяльності вправі сам обирати, на яких умовах він буде працювати, враховуючи особливості свого бізнесу та обмеження з боку законодавства.

Література

1. *Фінанси: Підручник/ За ред. Юрій С.І.Федосова В.М.– К.: Знання, 2008. - 611 с.*
2. *Копейчиков В.В. Правознавство. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 152 с.*
3. *Податкове право: Навч. посіб. / Г. В. Бех, О. О. Дмитрик, Д. А. Кобильнік та ін.; За ред. проф. М. П. Кучерявенка. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — 400 с.*
4. *Тулуш Л. Д. Розвиток системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників в умовах членства України в СОТ / Л. Д. Тулуш // Облік і фінанси АПК. - 2008. - № 3. - С. 46-60, с. 22*
5. *Податковий Кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI*